

ANALIZA IMPACTULUI în procesul de fundamentare a proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal	
Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal
Data:	20 noiembrie 2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Justiției
Subdiviziunea:	Direcția elaborare acte normative
Persoana responsabilă și datele de contact:	Victor Kalughin, consultant principal; Tel.: (022) 20 14 69; E-mail: victor.kalughin@justice.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
I. DEFINIREA PROBLEMEI	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Neasigurarea unui nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu instrumentele juridice și cu standardele internaționale, ale Uniunii Europene și ale Consiliului Europei. 2. Obstacole pentru întreprinderile care realizează activități economice în statele membre ale Uniunii Europene. 3. Dificultăți pentru persoanele fizice de a păstra controlul asupra datelor lor cu caracter personal. 	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Neasigurarea unui nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu instrumentele juridice și cu standardele internaționale, ale Uniunii Europene și ale Consiliului Europei <p><i>Acordul de Asociere</i>, semnat la 27 iunie 2014, și intrat în vigoare la 1 iulie 2016, este principalul instrument juridic bilateral între Uniunea Europeană și Republica Moldova, care are drept scop aprofundarea legăturilor politice, economice și culturale, promovarea valorilor comune, precum și cooperarea consolidată în domeniile de interes reciproc. Acest tratat bilateral recunoaște aspirațiile europene și alegerea europeană a Republicii Moldova și reprezintă un angajament internațional imperativ, care stă la baza integrării politice, economice și culturale cu statele Uniunii Europene.</p> <p>În corespundere cu art. 13 alin. (1) din <i>Acordul de Asociere</i>, Republica Moldova s-a angajat să asigure un nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu instrumentele internaționale ale Uniunii Europene și ale Consiliului Europei:</p>	

(1) Părțile convin să coopereze în vederea asigurării unui nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu instrumentele juridice și cu standardele internaționale, ale UE și ale Consiliului Europei.

(2) Orice prelucrare a datelor cu caracter personal intră sub incidența dispozițiilor legale menționate în anexa I la prezentul acord. Transferul de date cu caracter personal între părți are loc numai dacă acesta este necesar pentru punerea în aplicare, de către autoritățile competente ale părților, a prezentului acord sau a altor acorduri încheiate între părți.”

La momentul semnării *Acordului de Asociere*, la nivelul Uniunii Europene principalul instrument juridic în materia protecției datelor cu caracter personal a fost *Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date* (în continuare – *Directiva 95/46/CE*), care a fost transpusă în cadrul normativ național prin *Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal* (în continuare – *Legea nr. 133/2011*).

Deși inițial *Directiva 95/46/CE* asigura un nivel adecvat de protecție a datelor, în timp s-a constatat că, în contextul evoluției tehnologiilor informaționale și a procesului de globalizare, această directivă asigura doar parțial o protecție adecvată a datelor cu caracter personal, precum și determina bariere pentru libera circulație a acestor date.⁴

Prin urmare, la 27 aprilie 2016, Parlamentul European și Consiliul au adoptat un nou act normativ cadru, de aplicabilitate directă în statele membre ale Uniunii Europene – *Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)* (în continuare – **RGPD**).

RGPD, împreună cu *Directiva (UE) 2016/680⁵* și *Directiva (UE) 2016/681⁶*, a realizat o reformare sistemică și aprofundată în materia regimului juridic al datelor cu caracter personal, fiind apreciat drept cea mai importantă evoluție regulatorie în politica informațională din era digitală.

RGPD instituie un regim juridic complex, care consolidează drepturile existente, prevede drepturi noi și acordă persoanelor fizice un control sporit asupra propriilor date cu caracter personal. Acesta include:

- **Acces mai ușor la datele proprii ale unei persoane fizice.** Furnizarea mai multor informații cu privire la modul în care sunt prelucrate datele respective și asigurarea disponibilității acestor informații într-o formă clară și inteligibilă.

⁴ *Impact assessment accompanying the document Regulation on the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation) and Directive of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and the free movement of such data*, SEC(2012) 72 final, European Commission, Brussels, 25.1.2012, pp. 10-11: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5853-2012-ADD-1/en/pdf>

⁵ *Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului.*

⁶ *Directiva (UE) 2016/681 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) pentru prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor grave.*

- **Un nou drept la portabilitatea datelor.** Acesta facilitează transmiterea datelor cu caracter personal de la un furnizor de servicii la altul.
- **Un drept mai clar de ștergere (dreptul de a fi uitat).** Când o persoană nu mai dorește ca propriile date să fie prelucrate și nu există motive întemeiate pentru păstrarea lor, datele respective sunt șterse.
- **Dreptul de a ști când securitatea datelor cu caracter personal a fost încălcată.** Companiile și organizațiile trebuie să notifice autoritatea competentă de supraveghere despre orice încălcare a securității datelor.

Adițional, *RGPD* creează condiții de concurență echitabile pentru toate companiile care operează pe piața internă a Uniunii Europene, adoptă o abordare neutră din punct de vedere tehnologic și stimulează inovația printr-o serie de pași:

- **Un singur set de norme la nivelul UE.** O lege unică la nivelul UE pentru protecția datelor crește securitatea juridică și reduce povara administrativă.
- **Un responsabil cu protecția datelor.** O persoană responsabilă cu protecția datelor trebuie să fie desemnată de autoritățile publice și de întreprinderile care prelucreză date pe scară largă sau a căror activitate principală este prelucrarea unor categorii speciale de date, cum ar fi datele legate de sănătate.
- **Ghișeul unic.** Întreprinderile au de a face doar cu o singură autoritate de supraveghere (în statul membru din Uniunea Europeană în care își au sediul principal); autoritățile de supraveghere relevante cooperează în cadrul Comitetului european pentru protecția datelor pentru cazurile transfrontaliere.
- **Norme UE pentru întreprinderile din afara UE.** Întreprinderile care își au sediul în afara UE trebuie să aplice aceleași norme când oferă servicii sau bunuri sau când monitorizează comportamentul persoanelor fizice în cadrul UE.
- **Norme favorabile inovării.** O garanție că produsele și serviciile încorporează măsuri de protecție a datelor încă din prima etapă de dezvoltare (protecția implicită a datelor începând cu momentul conceperii).
- **Tehnici favorabile confidențialității.** Pseudonimizarea (când câmpurile identificatoare dintr-o înregistrare de date sunt înlocuite cu unul sau mai mulți identificatori artificiali) și criptarea (când datele sunt codificate astfel încât să poată fi citite numai de către părțile autorizate), de exemplu, sunt încurajate, pentru a limita caracterul invaziv al prelucrării.
- **Eliminarea notificărilor.** *RGPD* a eliminat majoritatea obligațiilor de notificare și costurile asociate cu acestea. Unul dintre obiectivele sale este eliminarea obstacolelor care afectează libera circulație a datelor cu caracter personal în cadrul UE. Acest lucru facilitează extinderea întreprinderilor pe piața digitală unică.
- **Evaluări ale impactului privind protecția datelor.** Organizațiile au obligația de a efectua evaluări ale impactului în cazul în care prelucrarea datelor poate genera un risc ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice.
- **Păstrarea evidențelor.** Întreprinderile mici și mijlocii nu sunt obligate să păstreze evidențe ale activităților de prelucrare, cu excepția cazurilor în care prelucrarea are loc cu regularitate și este susceptibilă de a genera un risc pentru drepturile și libertățile persoanelor ale căror date se prelucreză, sau include categorii sensibile de date.
- **Un set modern de instrumente pentru transferurile internaționale de date.** *RGPD* oferă diverse instrumente de transfer de date în afara UE, inclusiv decizii de adecvare adoptate de Comisia Europeană în cazul în care statul din afara UE oferă un nivel

adecvat de protecție, clauze contractuale (standard) preaprobate, reguli corporative obligatorii, coduri de conduită și mecanism de certificare.

Astfel, prin înlocuirea *Directivei 95/46/CE*, *RGPD* a introdus un regim net superior de protecție a datelor cu caracter personal și de asigurare a liberei circulației a acestora.

În pofida faptului că unele aspecte enumerate *supra* au fost introduse în cadrul normativ național al Republicii Moldova prin intermediul *Legii nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte normative*, se remarcă faptul că aceste modificări reprezintă o preluare selectivă și fragmentară a prevederilor din *RGPD*, care nu asigură o transpunere corespunzătoare a regimului juridic instituit la nivelul Uniunii Europene și care nu oferă un nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal.⁷

RGPD este un instrument utilizat în scopul unificării dispozițiilor juridice la nivelul UE, care are aplicabilitate generală și este obligatoriu în toate elementele sale. Prin urmare, în vederea prevenirii adoptării unor acte naționale contradictorii sau fragmentate, statele nu sunt în drept să aplice un regulament parțial sau să selecteze numai o parte din dispozițiile acestuia pentru aplicare. Consecutiv, cadrul juridic național în domeniul protecției datelor cu caracter personal va asigura garanții suficiente pentru protejarea datelor și a drepturilor subiecților de date, doar în rezultatul alinierii legislației naționale și a transunerii în totalitate a prevederilor *RGPD*.

Tocmai din acest considerent, în temeiul prevederilor *Acordului de Asociere*, în *Recomandarea nr. 1/2022 a Consiliului de asociere UE-Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE-Republica Moldova [2022/1997]* sunt accentuate, *inter alia*, următoarele priorități pe termen scurt și lung ale programului de asociere:

3. Prioritățile pe termen scurt și lung ale programului de asociere

[...]

III. Libertate, securitate și justiție

[...]

Protecția datelor:

- continuarea armonizării cadrului juridic național în domeniul protecției datelor cu caracter personal cu legislația UE, cu accent special pe Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului și pe Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului;
- continuarea punerii în aplicare a cadrului juridic privind protecția datelor cu caracter personal în toate sectoarele, pentru a asigura un nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal, în conformitate cu instrumentele și standardele europene și internaționale.”.

Astfel, în prezent, contrar art. 13 din *Acordul de Asociere*, Republica Moldova nu asigură un nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu instrumentele juridice și cu standardele internaționale, ale UE și ale Consiliului Europei.

⁷ *Legea nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte normative* a operat următoarele modificări în *Legea nr. 133/2011*:

- a) simplificarea modalității de exprimare a consimțământului subiectului de date cu caracter personal;
- b) excluderea obligației de a notifica Centrul în privința prelucrării datelor cu caracter personal;
- c) introducerea evaluării impactului asupra protecției datelor;
- d) introducerea obligației de a desemna persoana responsabilă cu protecția datelor în cadrul întreprinderilor și autorităților publice.

2. Obstacole pentru întreprinderile care realizează activități economice în statele membre ale Uniunii Europene

Întreprinderile din Republica Moldova întrețin tot mai multe relații economice cu companiile stabilite în Uniunea Europeană.

De exemplu, în anul 2022, exporturile de mărfuri destinate țărilor Uniunii Europene (UE-27) au totalizat 2540,4 milioane dolari SUA (cu 32,3% mai mult comparativ cu anul 2021), deținând o pondere de 58,6% în total exporturi.⁸

Mai mult decât atât, serviciile societății informaționale au căpătat o amploare fără precedent în circuitul comercial internațional și, în special, pe piața internă a Uniunii Europene. Astfel, modelele comerciale exploatează noi capacități pentru colectarea în masă, transmiterea instantanee, combinarea și reutilizarea informațiilor cu caracter personal în scopuri neprevăzute, ce sunt justificate de politici de confidențialitate lungi și impenetrabile.

Cu toate acestea, în procesul de integrare economică și digitală, întreprinderile din Republica Moldova, precum și cele din Uniunea Europeană, sunt în fața unor obstacole semnificative ca urmare a fragmentării, incertitudinii juridice și aplicării inconsecvente a legii. Or, operatorii de date se regăsesc în situația în care se confruntă cu legislația națională a Republicii Moldova, pe de o parte, și cerințe diferite la nivelul Uniunii Europene, pe de altă parte. Rezultatul este un mediu juridic fragmentat care generează un context de incertitudine juridică și de protecție inegală a persoanelor. Iar acest lucru cauzează costuri și sarcini administrative inutile pentru agenții economici, precum și constituie un factor de descurajare pentru întreprinderile, inclusiv IMM-uri, care își desfășoară activitatea pe piața unică și care doresc să își extindă activitățile și la nivel transfrontalier.

Acest fapt este cu atât mai pregnant în contextul în care prevederile din *RGPD* sunt de aplicabilitate directă chiar și pentru întreprinderile din Republica Moldova, în cazul în care:

- a) activitățile de prelucrare a datelor cu caracter personal sunt legate de oferirea de bunuri sau servicii unor persoane vizate care se află în Uniune, indiferent dacă se solicită sau nu efectuarea unei plăți de către persoana vizată (**aplicabilitate directă**);
- b) activitățile de prelucrare sunt legate de monitorizarea comportamentului unor persoane vizate, în măsura în care comportamentul acestora are loc în cadrul Uniunii Europene (**aplicabilitate directă**);
- c) compania înregistrată a Republicii Moldova în statul membru al Uniunii Europene are o companie filială, o reprezentanță sau orice alt sediu care prelucrează datele cu caracter personal în cadrul activității sale economice în UE (sediul din UE va fi tratat ca o unitate în UE și, prin urmare, *RGPD* se aplică cel puțin acestui sediu) (**aplicabilitate directă**);
- d) datele cu caracter personal sunt transferate companiei moldovenești de la o entitate din UE (de exemplu, cu scopul de a face procese de valoare adăugată a datelor cu caracter personal transferate ca un serviciu, stocarea acestor date pentru o altă companie sau livrarea altor servicii de prelucrare a datelor cu caracter personal către companiile din UE, în calitate de persoană împuternicită de operator) (**aplicabilitate indirectă**).

Mai mult decât atât, în cazurile prevăzute la lit. a) și b), *RGPD* cere ca operatorul sau persoana împuternicită de operator (din Republica Moldova) să desemneze un reprezentant prin informarea autorității de supraveghere relevante din statul membru UE (cu excepția cazului în care prelucrarea este ocazională, nu include prelucrarea la scară largă a categoriilor speciale de date cu caracter

⁸ https://statistica.gov.md/ro/comertul-international-cu-marfuri-al-republicii-moldova-in-luna-9539_60309.html

personal sau a datelor referitoare la condamnările penale și infracțiuni, precum și este puțin probabil să ducă la un risc pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice, ținând seama de natura, contextul, domeniul de aplicare și scopurile prelucrării sau dacă operatorul este o autoritate sau organism public).

În consecință, întreprinderile recunosc că un sistem solid de protecție a vieții private le oferă un avantaj competitiv deoarece sporește încrederea în serviciile acestora. Astfel, multe dintre acestea, în special cele cu acoperire globală, își aliniază politicile în materie de protecție a vieții private la *RGPD* pentru că doresc să desfășoare afaceri în UE, dar și pentru că îl consideră un model de urmat.

Respectarea vieții private este o condiție pentru fluxuri comerciale globale stabile, sigure și competitive. Internetul și digitalizarea bunurilor și serviciilor au transformat economia globală, iar transferul de date, inclusiv de date cu caracter personal, la nivel transfrontalier, face parte din operațiunile zilnice ale întreprinderilor de toate dimensiunile și din toate sectoarele. Întrucât schimburile comerciale se bazează din ce în ce mai mult pe fluxurile de date cu caracter personal, confidențialitatea și securitatea acestor date a devenit un factor esențial al încrederii consumatorilor. În același timp, întreprinderile europene care își desfășoară activitatea în anumite țări terțe se confruntă din ce în ce mai mult cu restricții protecționiste care nu pot fi justificate de considerente legitime legate de protecția vieții private.

Prin urmare, în era digitală, promovarea unor standarde ridicate de protecție a datelor și facilitarea schimburilor comerciale internaționale trebuie, în mod necesar, să meargă mână în mână. În timp ce protecția datelor cu caracter personal nu se negociază în cadrul acordurilor comerciale, regimul UE privind transferurile internaționale de date prevede o gamă largă și variată de instrumente pentru a permite fluxurile de date în diferite situații, asigurându-se totodată un nivel ridicat de protecție, precum:

- a) deciziile de adecvare adoptate de Comisia Europeană în cazul în care țara din afara UE oferă un nivel adecvat de protecție;
- b) clauzele contractuale (standard) preaprobate;
- c) regulile corporative obligatorii;
- d) codurile de conduită;
- e) mecanismul de certificare.

În pofida faptului că s-a încercat preluarea acestor instrumente în legislația națională a Republicii Moldova – prin intermediul *Legii nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte normative*⁹ – în Declarația de compatibilitate a Centrului de armonizare a legislației nr. 31/02-126-5559 din 26 mai 2023, se concluzionează următoarele:

„Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, constatăm că Legea nr. 133/2011 asigură o transpunere selectivă a dispozițiilor privind transferurile de date cu caracter personal către țări terțe sau organizații internaționale prevăzute în Capitolul V al *RGPD*, conform constatărilor de compatibilitate expuse supra.

În context, evaluând gradul de transpunere a prevederilor din art. 32 din Legea nr. 133/2011 prin prisma cerințelor impuse participanților în criteriile de aderare SEPA pentru acest act UE, constatăm că cadrul juridic național a preluat selectiv prevederile actului UE privind transferul transfrontalier al datelor cu caracter personal prevăzute de *RGPD*. Totodată, remarcăm că Regulamentul este un instrument utilizat în scopul unificării unor dispoziții juridice la nivelul UE, acesta are aplicabilitate generală și este obligatoriu în toate elementele sale. Prin urmare, în vederea prevenirii adoptării unor acte naționale contradictorii sau fragmentate, statele nu sunt în drept să aplice un regulament

⁹ Au fost expuse într-o redacție nouă dispozițiile de la art. 32 din *Legea nr. 133/2011*.

parțial sau să selecteze numai o parte din dispozițiile acestuia pentru aplicare. Consecutiv, reieșind din constatările expuse supra, cadrul juridic național în domeniul protecției datelor cu caracter personal va asigura garanții suficiente pentru protejarea datelor cu caracter personal și a drepturilor subiecților de date la realizarea transferurilor de date cu caracter personal către țări terțe sau organizații internaționale, doar în rezultatul alinierii legislației naționale și transpunerii în totalitate a prevederilor RGPD.”.

Astfel, concluzionăm că deficiențele existente în legislația națională constituie bariere semnificative pentru întreprinderile din Republica Moldova. Or, din cauza caracterului fragmentat al cadrului normativ național, întreprinderile sunt limitate în posibilitatea de a realiza transferuri transfrontaliere de date cu caracter personal.

Din cauza acestor considerente, în prezent, Republica Moldova este în imposibilitate de a obține statutul de țară cu un nivel adecvat al nivelului de protecție a datelor cu caracter personal, ce se constată printr-o decizie a Comisiei Europene. O constatare a caracterului adecvat ar permite libera circulație a datelor cu caracter personal din UE fără ca exportatorul de date să fie nevoit să pună în aplicare garanții suplimentare sau să fie supus unor condiții suplimentare. Prin constatarea faptului că sistemul juridic al unei țări prevede un nivel de protecție adecvat, decizia recunoaște faptul că sistemul respectiv se apropie de cele din statele membre. Prin urmare, transferurile către țara în cauză vor fi asimilate transmițerilor de date în interiorul UE, oferind astfel un acces privilegiat la piața unică UE și deschizând în același timp canalele comerciale pentru operatorii din UE.

O decizie privind caracterul adecvat, inclusiv una parțială sau sectorială, este cea mai bună modalitate de a fortifica încrederea reciprocă, garantând un flux de date cu caracter personal fără impedimente, și de a facilita astfel schimburile comerciale care implică transferuri de date cu caracter personal. Aceste decizii pot ușura, prin urmare, negocierile comerciale sau pot completa acordurile comerciale existente, permițându-le astfel să-și amplifice beneficiile. În același timp, stimulând convergența nivelului de protecție în UE și în țara terță, o constatare a caracterului adecvat reduce riscul de invocare de către țara respectivă a unor motive legate de protecția datelor cu caracter personal pentru a impune cerințe nejustificate privind localizarea sau stocarea de date.

3. Dificultăți pentru persoanele fizice de păstra controlul asupra datelor lor cu caracter personal

Evoluțiile tehnologice rapide și globalizarea au generat noi provocări pentru protecția datelor cu caracter personal. Amploarea colectării și a schimbului de date cu caracter personal a crescut în mod semnificativ. Tehnologia permite atât societăților private, cât și autorităților publice să utilizeze date cu caracter personal la un nivel fără precedent în cadrul activităților lor. Din ce în ce mai mult, persoanele fizice fac publice la nivel mondial informații cu caracter personal.

Indiscutabil, tehnologia a transformat deopotrivă economia și viața socială, iar revoluția digitală promite beneficii pentru sănătate, mediu, dezvoltarea internațională și eficiența economică. Însă, tehnologia nu ar trebui să dicteze valori și drepturi.

Tehnologiile de tip *cloud computing*, „internetul obiectelor”, „crearea de profiluri”, geo-localizare, etc., sunt considerate esențiale pentru competitivitate și dezvoltare. Modelele comerciale exploatează noi capacități pentru colectarea în masă, transmiterea instantanee, combinarea și reutilizarea informațiilor cu caracter personal în scopuri neprevăzute, ce sunt justificate de politici de confidențialitate lungi și impenetrabile. Însă, acest lucru supune principiile

protecției datelor la noi presiuni, simțindu-se nevoia unei gândiri noi privind modul în care sunt aplicate.

Aceste evoluții au impus un cadru solid și mai coerent în materie de protecție a datelor în spațiul Uniunii Europene, însoțit de o aplicare riguroasă a normelor, luând în considerare importanța creării unui climat de încredere care va permite economiei digitale să se dezvolte pe piața internă. Persoanele fizice trebuie să aibă control asupra propriilor date cu caracter personal, iar securitatea juridică și practică pentru persoanele fizice, operatori economici și autorități publice trebuie să fie consolidată.

În Republica Moldova, conform „*Sondajului privind percepția dreptului la protecția datelor cu caracter personal*”¹⁰, realizat în decembrie 2019, 60% din respondenți au raportat că furnizarea datelor sale cu caracter personal reprezintă o problemă majoră, iar 57% din respondenți au statuat că nu sunt informați de către instituțiile publice sau private despre activitățile de procesare a datelor lor cu caracter personal.

O astfel de stare de fapt denotă lipsa unui climat de încredere în utilizarea datelor cu caracter personal ale cetățenilor, în special în contextul online.

Nivel scăzut de încredere în operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal este determinat de caracterul lacunar al cadrului normativ național, în special, ce se referă la:

- a) dificultăți în accesarea propriilor date;
- b) dificultăți de a avea propriile date șterse – „dreptul de a fi uitat”;
- c) dificultăți în retragerea sau transferul datelor dintr-o aplicație sau serviciu – „portabilitatea datelor”;
- d) dificultăți în accesarea unor remedii eficiente.¹¹

Astfel, aceste deficiențe necesită identificarea și implementarea unor soluții legislative novatorii și eficiente.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

1. Evoluția vertiginoasă a tehnologiilor informaționale.
2. Intensificarea procesului de globalizare și de integrare social-economică la nivel internațional.
3. Modificarea lentă și fragmentară a cadrului normativ național.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Pornind de la caracterul exponențial al evoluției tehnologiilor informaționale și a procesului de globalizare, este cert că și problemele descrise anterior vor evolua în mod exponențial. Or, în prezent, cadrul normativ național și instituțional nu oferă soluții adecvate pentru probleme care devin tot mai prevalente în era digitală.

Adițional, în contextul în care, la 23 iunie 2022, Republica Moldova a obținut statutul de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană, neîndeplinirea corespunzătoare a prevederilor *Acordului de Asociere* va constitui un impediment major în procesul negocierilor de aderare și va constitui un obstacol în parcursul european al Republicii Moldova.

¹⁰ https://datepersonale.md/wp-content/uploads/2020/05/RPT_Personal_data_protection_study_v01.pdf

¹¹ *Impact assessment accompanying the document Regulation on the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation) and Directive of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and the free movement of such data*, SEC(2012) 72 final, European Commission, Brussels, 25.1.2012, pp. 10-11: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5853-2012-ADD-1/en/pdf>

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului	
<p>Intervenția statului este determinată de următoarele reglementări și documente de politici:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Art. 13 și anexa I din <i>Acordul de Asociere</i>; 2) <i>Recomandarea nr. 1/2022 a Consiliului de asociere UE-Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE-Republica Moldova [2022/1997]</i>; 3) Acțiunea 8.9 și 8.10 din <i>Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 90/2023</i>. <p>Cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate este constituit din <i>Legea nr. 133/2011</i>. Carențele prevederilor normative în vigoare au fost expuse în sub-compartimentele anterioare.</p>	
2. STABILIREA OBIECTIVELOR	
a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizarea deplină a angajamentelor internaționale asumate prin <i>Acordul de Asociere</i> în materia protecției datelor cu caracter personal; 2. Asigurarea unui nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu instrumentele juridice și cu standardele internaționale, ale UE și ale Consiliului Europei; 3. Eliminarea obstacolelor pentru întreprinderile care realizează activități economice în statele membre ale Uniunii Europene; 4. Obținerea de către Republica Moldova, către anul 2030, a statutului de țară cu un nivel adecvat al nivelului de protecție a datelor cu caracter personal. 	
3. IDENTIFICAREA OPTIUNILOR	
a) Expuneți succint opțiunea care presupune lipsa de intervenție	
<p>Lipsa de intervenție presupune lipsa modificărilor legislative ale cadrului normativ național.</p>	
b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate	
<p>Principalele prevederi ale proiectului de lege sunt expuse în nota informativă a proiectului.</p>	
c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare	
<p>Opțiunea alternativă constă în menținerea <i>Legii nr. 133/2011</i> și racordarea legislației naționale la prevederile din <i>RCPD</i>, prin metoda de reformulare – <i>i.e.</i>, integrarea prevederilor legislației Uniunii Europene în legislația națională prin reformularea prevederilor actului Uniunii Europene care se transpune (pct. 21 sbp. 2 din <i>Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018</i>).</p>	
4. ANALIZA IMPACTURILOR OPTIUNILOR	
a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate	
<p>Efectele negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor au fost expuse detaliat în compartimentele anterioare.</p>	

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

BENEFICII:

Pentru persoanele fizice beneficiul constă în instituirea unui regim juridic complex, care va consolida drepturile existente, va prevedea drepturi noi și va acorda control sporit asupra propriilor date cu caracter personal. Acesta include:

- **Acces mai ușor la datele proprii ale unei persoane fizice.** Furnizarea mai multor informații cu privire la modul în care sunt prelucrate datele respective și asigurarea disponibilității acestor informații într-o formă clară și inteligibilă.
- **Un nou drept la portabilitatea datelor.** Acesta va permite cetățenilor să solicite unei întreprinderi sau organizații să primească înapoi datele cu caracter personal pe care aceștia le-au furnizat respectivei întreprinderi sau organizații pe bază de consimțământ sau contract. Acesta va permite, de asemenea, ca astfel de date cu caracter personal să fie transmise direct către o altă întreprindere sau organizație, atunci când acest lucru este realizabil din punct de vedere tehnic. Întrucât permite transmiterea directă a datelor cu caracter personal de la o întreprindere sau organizație la alta, acest drept va sprijini, de asemenea, libera circulație a datelor cu caracter personal, va evita blocarea datelor cu caracter personal și va încuraja concurența între întreprinderi. Facilitarea posibilității acordată cetățenilor de a trece de la un furnizor de servicii la altul va încuraja dezvoltarea de noi servicii de pe piața digitală;
- **Un drept mai clar de ștergere („dreptul de a fi uitat”).** Când o persoană nu mai dorește ca propriile date să fie prelucrate și nu există motive întemeiate pentru păstrarea lor, datele respective vor putea fi șterse;
- **Stabilirea unui set cuprinzător de norme cu privire la încălcarea securității datelor cu caracter personal.** Se definește în mod clar ce se înțelege prin „încălcarea securității datelor cu caracter personal” și se introduce o obligație de notificare a autorității de supraveghere cel târziu în termen de 72 de ore atunci când încălcarea securității datelor este susceptibilă să constituie un risc pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice. În anumite împrejurări, acesta prevede obligația de a informa persoana ale cărei date sunt afectate de încălcare. Acest lucru sporește în mod considerabil protecția comparativ cu situația actuală, în care doar furnizorii de servicii de comunicații electronice, operatorii de servicii esențiale și furnizorii de servicii digitale au obligația de a notifica încălcarea securității datelor.

Pentru întreprinderi beneficiul constă în crearea unor condiții de concurență echitabile pentru toate companiile, adoptarea unei abordări neutre din punct de vedere tehnologic și stimularea inovației prin următoarele inovații:

- un cadru juridic armonizat care va duce la aplicarea uniformă a normelor în beneficiul pieței unice digitale a UE. Aceasta înseamnă un set unic de norme pentru cetățeni și întreprinderi. Se va rezolva astfel situația actuală în care întreprinderile sunt obligate să se conformeze, pe de o parte, legislației Republicii Moldova, iar pe de altă parte, unor condiții diferite la nivel UE. Astfel, vor fi reduse semnificativ costurile administrative.
- principiul protecției datelor începând cu momentul conceperii și principiul protecției implicite a datelor, care creează stimulente pentru soluții inovatoare în vederea abordării

aspectelor legate de protecția datelor chiar de la început;

- tehnici favorabile confidențialității. Pseudonimizarea (când câmpurile identificatoare dintr-o înregistrare de date sunt înlocuite cu unul sau mai mulți identificatori artificiali) și criptarea (când datele sunt codificate astfel încât să poată fi citite numai de către părțile autorizate), de exemplu, sunt încurajate, pentru a limita caracterul invaziv al prelucrării.
- mai multă flexibilitate pentru operatorii și persoanele împuternicite de către operatori care prelucrează date cu caracter personal datorită dispozițiilor clare în ceea ce privește responsabilitatea (principiul responsabilității);
- detalierea nomelor privind modalitatea de realizare a evaluării impactului asupra protecției datelor cu caracter personal;
- mai multă claritate cu privire la obligațiile persoanelor împuternicite de către operatori și responsabilitatea operatorilor în momentul alegerii unei persoane împuternicite de către operator;
- un sistem modern de guvernare pentru a garanta că normele sunt puse în aplicare într-un mod mai coerent și cu fermitate. Acesta include competențe armonizate pentru autoritatea pentru protecția datelor, inclusiv în ceea ce privește amenzi.
- un set modern de instrumente pentru transferurile internaționale de date. Sunt oferite diverse instrumente de transfer de date către state terțe, inclusiv decizii de adecvare, clauze contractuale (standard) preaprobat, reguli corporative obligatorii, coduri de conduită și mecanism de certificare.

COSTURI:

Opțiunea recomandată va implica anumite costuri de natură administrativă pentru întreprinderi. Însă, remarcăm că cele mai costisitoare prevederi pentru întreprinderi deja au fost transpuse în cadrul normativ național prin intermediul *Legii nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte normative*. Or, prin această lege s-au operat modificări importante în *Legea nr. 133/2011*, în special:

- a) introducerea obligației de a realiza evaluarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal;
- b) introducerea obligației de a desemna persoana responsabilă cu protecția datelor în cadrul întreprinderilor și autorităților.

Prin urmare, în cadrul normativ național deja sunt transpuse cele mai costisitoare prevederi din *RGPD*.

Cu toate acestea, deoarece proiectul de lege va consolida drepturile existente ale persoanelor vizate (e.g. dreptul la informare), precum și va introduce drepturi noi (e.g. dreptul de a fi uitat, dreptul la portabilitatea datelor, dreptul la informare despre încălcarea securității datelor), întreprinderile vor fi nevoite să se conformeze unor noi obligații și solicitări din partea persoanelor vizate, fapt ce va implica anumite cheltuieli administrative suplimentare.

În pofida acestui fapt, costurile administrative, la general, oricum vor fi inferioare în comparație cu starea actuală. Or, beneficiile opțiunii recomandate vor reduce semnificativ costurile legate de cadrul normativ fragmentar, incertitudinea juridică și aplicarea inconsecventă a legii.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

BENEFICII

Menținerea și modificarea graduală a *Legii nr. 133/2011* va fi un exercițiu treptat, mai puțin complex și invaziv, ce va permite ajustarea graduală a cadrului normativ național la circumstanțele economice, administrative și instituționale specifice Republicii Moldova.

COSTURI:

Opțiunea alternativă va determina costuri administrative mai mari pentru întreprinderi, comparativ cu opțiunea recomandată. Or, fără o implementare directă a prevederilor din *RGPD*, va fi realizată doar o transpunere selectivă și fragmentară a legislației europene. Prin urmare, va exista în continuare un mediu juridic fragmentat care generează un context de incertitudine juridică și de protecție inegală a persoanelor. Iar acest lucru cauzează costuri și sarcini administrative inutile pentru agenții economici, precum și constituie un factor de descurajare pentru întreprinderile, inclusiv IMM-uri, care își desfășoară activitatea pe piața unică și care doresc să își extindă activitățile și la nivel transfrontalier.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Pentru opțiunea recomandată riscuri relevante/iminente nu au fost identificate.

Pentru opțiunea alternativă riscul constă în perpetuarea unui mediu juridic fragmentat care generează un context de incertitudine juridică și de protecție inegală a persoanelor.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Se atestă că o prevedere cu impact disproporționat în raport cu întreprinderile mici și mijlocii se referă la evidențele activităților de prelucrare – fiecare operator și, după caz, reprezentatul acestuia este obligat să păstreze o evidență a tuturor activităților de prelucrare desfășurate sub responsabilitatea lor.

O astfel de obligație creează o presiune excesivă pentru întreprinderile mici și mijlocii, care dispun de capacități administrative limitate.

Prin urmare, la art. 30 alin. (5) din proiectul de lege sunt propuse măsuri de diminuare a acestui impact disproporționat. Astfel, obligația de evidență a activităților de prelucrare nu se aplică în cazul întreprinderilor sau organizațiilor cu mai puțin de 250 de angajați, cu excepția cazului în care prelucrarea efectuată este susceptibilă să genereze un risc pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate, prelucrarea nu este ocazională sau prelucrarea include categorii speciale de date ori date cu caracter personal referitoare la condamnări penale și infracțiuni.

CONCLUZIE

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Pentru atingerea deplină și efectivă a obiectivelor trasate se potrivește în exclusivitate opțiunea recomandată.

RGPD reprezintă un regulament european de aplicabilitate generală. Iar, în conformitate cu art. 288 din *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*, **regulamentul este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică în fiecare stat membru.**

După cum reiese din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, în vederea prevenirii adoptării unor acte naționale contradictorii sau fragmentate, statele nu sunt în drept să aplice un regulament parțial sau să selecteze numai o parte din dispozițiile acestuia pentru aplicare.

Prin urmare, cadrul juridic național în domeniul protecției datelor cu caracter personal va asigura garanții suficiente pentru protejarea datelor și a drepturilor subiecților de date, doar în rezultatul alinierii legislației naționale și a transunerii în totalitate a prevederilor *RGPD*.

În caz contrar, va fi realizată doar o transpunere selectivă și fragmentară a legislației europene, care, pe de o parte, nu va asigura deplin beneficiile scontate, iar, pe de altă parte, va determina costuri administrative net superioare din cauza incertitudinii juridice și aplicării inconsecvente a legii.

5. IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Implementarea opțiunii recomandate se va realiza prin adoptarea unei noi legi în domeniul protecției datelor cu caracter personal – *Legea privind protecția datelor cu caracter personal*, care va înlocui actul legislativ în vigoare în prezent – *Legea nr. 133/2011*.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Principalii indicatori de performanță vor consta în:

- numărul plîngerilor privind încălcarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal, depuse la CNPDCP;
- numărul investigațiilor inițiate de CNPDCP;
- numărul încălcărilor de lege constatate de CNPDCP;
- numărul sancțiunilor pecuniare aplicate pentru încălcările săvârșite, precum și suma acestora;
- numărul organismelor de certificate care au fost acreditate.

c) Identificați peste cît timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

În conformitate cu dispozițiile finale ale proiectului de lege, acesta va intra în vigoare la expirarea termenului de 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Astfel, impacturile estimate vor fi resimțite imediat la intrarea în vigoare a noului act normativ.

Monitorizarea și evaluarea opțiunii recomandate va fi realizată prin intermediul datelor statistice colectate de către CNPDCP, precum și prin intermediul rapoartelor anuale de activitate.

6. CONSULTAREA

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

1. Persoanele fizice;
2. Agenții economici;
3. Mediul de afaceri;
4. Autoritățile publice.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Consultarea și coordonarea detaliată a proiectului de lege a fost realizată în cadrul grupului de lucru interinstituțional format din reprezentanți ai Consiliului Economic, Camerei de Comerț Americană din Moldova, Asociației Businessului European, Asociației Investitorilor Străini, Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul TIC, etc.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Consultarea adițională a proiectului de lege a fost realizată în cadrul procesului de avizare și consultare publică, în conformitate cu *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Regulamentul Guvernului*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018*, precum și *Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 23/2019*.

Toate obiecțiile, propunerile și recomandările înaintate au fost incluse și analizate în tabelele de sinteză anexate la proiectul de lege.

Anexa

TABEL PENTRU IDENTIFICAREA IMPACTURILOR

Categorii de impact	Punctaj atribuit	
	<i>Opțiunea propusă</i> <i>(transpunerea directă a RGPD)</i>	<i>Opțiunea alternativă</i> <i>(menținerea Legii nr. 133/2011 și transpunerea RGPD prin reformulare)</i>
Economic		
costurile desfășurării afacerilor	+2	-1
povara administrativă	+2	-1
fluxurile comerciale și investiționale	+2	+1
competitivitatea afacerilor	+2	+1
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	+2	0
concurența pe piață	+2	0
activitatea de inovare și cercetare	+2	0
veniturile și cheltuielile publice	–	–
cadru instituțional al autorităților publice	–	–
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	–	–
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	–	–
situația social-economică în anumite regiuni	–	–
situația macroeconomică	+1	0
alte aspecte economice	+1	0
Social		
gradul de ocupare a forței de muncă	–	–
nivelul de salarizare	–	–

condițiile și organizarea muncii	—	—
sănătatea și securitatea muncii	—	—
formarea profesională	—	—
inegalitatea și distribuția veniturilor	—	—
nivelul veniturilor populației	—	—
nivelul sărăciei	—	—
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	—	—
diversitatea culturală și lingvistică	—	—
partidele politice și organizațiile civice	—	—
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	—	—
modul sănătos de viață al populației	—	—
nivelul criminalității și securității publice	—	—
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	—	—
accesul și calitatea serviciilor educaționale	—	—
accesul și calitatea serviciilor medicale	—	—
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	—	—
nivelul și calitatea educației populației	—	—
conservarea patrimoniului cultural	—	—
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	—	—
accesul și participarea populației în activități sportive	—	—
discriminarea	—	—
alte aspecte sociale	—	—
De mediu		
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	—	—
calitatea aerului	—	—
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	—	—
biodiversitatea	—	—
flora	—	—
fauna	—	—
peisajele naturale	—	—
starea și resursele solului	—	—
producerea și reciclarea deșeurilor	—	—
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	—	—
consumul și producția durabilă	—	—
intensitatea energetică	—	—
eficiența și performanța energetică	—	—
bunăstarea animalelor	—	—

riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	–	–
utilizarea terenurilor	–	–
alte aspecte de mediu	–	–

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul de lege privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date;

Nota informativă;

Tabelul de concordanță;

Sintezele obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor.

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTEPRINZĂTOR

Nr. 38-78-13360

Chișinău

20 decembrie 2023

Ministerul Justiției

Ref.: adresa nr. 03/10217 din 21 noiembrie 2023

În temeiul prevederilor art.34 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, art.19 din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, precum și atribuțiile stabilite în pct.34 din Regulamentul Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1429/2008, se remite *Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal.*

Anexă: 1 filă

**Secretar general adjunct al Guvernului
Președinte al Grupului de lucru al
Comisiei de stat pentru reglementarea
activității de întreprinzător**

(semnat electronic)

Roman CAZAN

Digitally signed by Cazan Roman
Date: 2023.12.20 18:55:35 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

EXPERTIZA

Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător

Prezenta expertiză este acordată în temeiul art.34 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, în conformitate cu prevederile Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, Hotărârii Guvernului nr.1429/2008 privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător și Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019.

Titlul actului examinat:	Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal.
Autorul (autoritatea), persoana responsabilă:	Ministerul Justiției Direcția elaborare acte normative, Kalughin Victor, Consultant principal
Evaluarea documentului de analiza a impactului	
<i>Examinat în ședința Grupului de lucru la data:</i>	08 august 2023
Concluzia: Analiza de impact se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor	
Evaluarea proiectului de act normativ	
<i>Examinat în ședința Grupului de lucru la data</i>	05 decembrie 2023
Concluzia: Proiectul se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor	
<i>Comentarii, obiecții, recomandări:</i>	
<i>Extrasul din Procesul-verbal nr.46 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din data de 05 decembrie 2023 se anexează.</i>	

EXTRAS
din PROCESUL-VERBAL nr. 46
al ședinței Grupului de lucru
al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător
(ședință online)
5 decembrie 2023

Au participat :

Membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

Cristina Tișcul	- Asociația Investitorilor Străini (FIA)
Carolina Linte	- director executiv al Asociației Patronale Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”
Eugen Cozmulici	- Asociația Businessului European din Moldova (EBA Moldova)
Diana Russu	- șef al Direcției susținere și promovare a membrilor CCI a Republicii Moldova, Camera de Comerț și Industrie
Ion Rusu	- Federația Patronală a Constructorilor, Drumarilor și a Producătorilor Materialelor de Construcție „CONDRUMAT”
Victor Baci	- consultant de politici, Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova
Oxana Barbaroș	- Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC
Valentina Chiper	- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Angela Panciuc	- Ministerul Mediului
Ghenadie Rusu (mail)	- șef Direcția protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Corina Cristea (mail)	șef adjunct al Direcției avizare acte normative, Ministerul Justiției
Ina Chiruța	- consultant principal în Direcția politici fiscale și vamale, Ministerul finanțelor
Snejana Novac	- consultant principal în Direcția conformitate juridică, Cancelaria de Stat, secretarul Grupului de lucru

Responsabili din cadrul autorităților publice: Tatiana Budu, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Andrei Cușca, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Maria Leahu, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Victor Kalughin, Ministerul Justiției, Eduard Țugui, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Gabriela Jeleznîi Compania Națională de Asigurări în Medicină, Sergiu Finciuc, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Rodica Cojocari, Serviciul Vamal, Iurie Stepaniuc, Valeriu Cozîrev, Maria Rusu, Olga Murzaniova, Serviciul Vamal.

Experți ai Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare: dnii Oleg Chelaru, Victor Ermurachi, Nicolae Boțan.

Examinarea proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal

Autor: Ministerul Justiției

Au luat cuvântul:

dl Victor Kalughin

A menționat că elaborarea acestei legi derivă în special din realizarea angajamentelor ce reies din Acordul de Asociere RM-UE, și au fost incluse ca acțiuni ce urmează a fi realizate și în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023.

Proiectul de lege este structurat în 9 capitole, scopul proiectului este de a crea un echilibru între:

- asigurarea drepturilor subiectului datelor, principiilor generale de protecție a datelor, încrederea generală în activitatea desfășurată de operatori, oferirea unui control mai mare asupra datelor și, pe de altă parte,
- responsabilizarea operatorului de a asigura conformitatea prelucrării datelor și a lua măsuri adecvate pentru a furniza subiectului de date orice informații în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal ce-l vizează.

Structura proiectului legii încorporează prevederi referitoare la:

- noțiuni, principii de bază și norme privind legalitatea prelucrării;
- drepturile subiecților de date;
- cerințele privind prelucrarea efectuată de operator și asigurarea securității prelucrării datelor;
- transmiterea transfrontalieră a datelor;
- condițiile pentru depunerea plângerilor, procedura de examinare și efectuare a investigațiilor;
- norme privind căile de atac, răspunderea și sancțiunile;
- instituirea, competențele și sarcinile Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și personalul autorității.

Elementele novatorii le constituie stabilirea principiilor aferente prelucrării datelor personale: principiul legalității, echității și transparenței; principiul limitării legate de scop; principiul minimizării datelor; principiul exactității; principiul limitării legate de stocare; principiul integrității și confidențialității; principiul responsabilității.

Sub aspectul căilor de atac, proiectul de lege reglementează dreptul subiectului de date de a sesiza CNPDCP, fiind operate unele modificări în procedura de examinare. În acest caz, în acord cu reglementările actuale, subiectul datelor cu caracter personal care consideră că prelucrarea datelor sale nu este conformă cu cerințele legii privind protecția datelor cu caracter personal, poate înainta o plângere către CNPDCP. Prin proiectul de lege, nu este prevăzut termenul de sesizare a CNPDCP de către subiectul de date cu caracter personal care are suspiciuni în raport cu legalitatea prelucrării datelor sale cu caracter personal.

În proiect se propune un mecanism treptat de aplicare a sancțiunilor pentru a asigura o perioadă de tranziție în vederea adaptării de către operatorii de date la noile rigori și standarde europene.

Astfel, prezentul proiect de lege propune aplicarea unor sancțiuni de ordin pecuniar cu variabilele de până la 4 mln. lei sau de până la 4 % din cifra de afaceri mondială totală anuală corespunzătoare exercițiului financiar anterior, sancțiuni aplicabile prin prisma unor criterii stricte de individualizare și racordat la gravitatea încălcării.

În cadrul Centrului, se propune pe lângă celelalte categorii de angajați, instituirea funcției de inspectori de protecție a datelor, funcționari publici cu statut special, activitatea cărora va reieși din competențele CNPDCP (autoritatea fiind investită cu putere de supraveghere, de prevenire, de decizie, de reglementare, de interdicție, de intervenție, de investigație și de sancționare, în limitele stabilite de legislație).

Proiectul a fost avizat cu toți subiecții interesați și a fost îmbunătățit procesul de lege, recent au fost recepționate avizele de la avizare repetată și la moment proiectul de lege este în curs de definitivare.

Solicită susținerea proiectului.

dl Victor Ermurachi

A menționat că au fost expuse un șir de obiecții de ordin general și anume: prevederile alin. (3) al art. 6 din proiect stabilesc, că *temeiurile pentru prelucrarea menționată la alin. (1) lit. c) și e) și alin. (2) trebuie să fie prevăzute în legislația Republicii Moldova*. Astfel de norme pot să se regăsească în Regulamentul Uniunii Europene 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date, însă la nivel de act normativ național este necesar de a stabili temeiurile respective în acest proiect. Din cele expuse, este necesar de revizuit proiectul, astfel de prevederi de trimitere la legislație sau acte normative fiind substituite cu norme (temeiuri, cerințe, etc) concrete.

Prevederile alin. (8) al art. 12 din proiect stabilesc, că *Centrul poate aproba acte în vederea determinării informațiilor care urmează să fie prezentate de pictograme și procedurile pentru furnizarea de pictograme standardizate*. Regulamentul 2016/679 prevede, că Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 92 în vederea determinării informațiilor care urmează să fie prezentate de pictograme și a procedurilor pentru furnizarea de pictograme standardizate (alin. (8) al art. 12). Consideră discutabil de a substitui Comisia cu Centru pentru exercitarea competențelor de adoptare a actelor normative, exercitarea altor competențe. Astfel, proiectul necesită a fi completat la compartimentul Dispoziții finale cu norme, care ar stabili că Centru adoptă așa acte normative, prevăzute la art. 12, cât și la alte articole (spre exemplu art. 28, 40, 41, 43, 46), doar prin transpunerea actelor adoptate de Comisie. Totodată, este discutabilă transpunerea art. 45 din Regulamentul 2016/679.

Proiectul nu conține prevederi, prin care s-ar fi transpus articolul 88 din Regulamentul 2016/679 - prelucrarea în contextul ocupării unui loc de muncă. În acest context este necesar de a expune argumentele de rigoare.

Prevederile alin. (1) al art. 58 din proiect stabilesc, că *Centrul asigură supravegherea și monitorizarea aplicării prezentei legi*. Regulamentul 2016/679 prevede, că *fiecare stat membru se asigură că una sau mai multe autorități publice independente sunt responsabile de monitorizarea aplicării prezentului regulament* (art. 51). Prevederi referitor doar la monitorizare se regăsesc și la art. 57 din Regulament. Recomandă excluderea din proiect a cuvântului "supravegherea", deoarece nu corespunde Regulamentului 2016/679 și supravegherea respectivă poate fi interpretată ca efectuarea unor controale. Obiecție valabilă și pentru alin. (2).

Prevederile art. 60 din proiect stabilesc un șir de competențe pentru Centru, care pot fi calificate ca control de stat al activității de întreprinzător. Spre exemplu, unele prevederi ale alin. (1) stabilesc, că Centrul are următoarele competențe de investigare: a) de a da dispoziții operatorului și persoanei împuternicite de operator și, după caz, reprezentantului operatorului sau al persoanei împuternicite de operator să furnizeze orice informații pe care Centrul le solicită în vederea îndeplinirii sarcinilor sale; b) de a efectua investigații sub formă de audituri privind protecția datelor; f) de a obține accesul la oricare dintre incintele operatorului și ale persoanei împuternicite de operator, inclusiv la orice echipamente și mijloace de prelucrare a datelor, în conformitate cu actele normative.

Totodată, la alin. (2) este prevăzut, că Centrul are toate următoarele competențe corective: b) de a emite avertismente adresate unui operator sau unei persoane împuternicite de operator în cazul în care operațiunile de prelucrare au încălcat dispozițiile prezentei legi; d) de a da dispoziții operatorului sau persoanei împuternicite de operator să asigure conformitatea operațiunilor de prelucrare cu dispozițiile prezentei legi, specificând, după caz, modalitatea și termenul-limită pentru aceasta; f) de a impune o limitare temporară sau definitivă, inclusiv o interdicție asupra prelucrării, în modul prevăzut de lege; i) de a aplica amenzi în conformitate cu art. 85-87. Totodată, și prevederile art. 77, 78, 81 pot fi interpretate că Centru va efectua controale nu doar în baza unei

plângeri, dar și din propria inițiativă. De remarcat, că prevederi similare prevederilor art. 77, 78, 81 din proiect nu se regăsesc în Regulamentul 2016/679.

Art. 77–84 din proiect conțin prevederi referitor la examinarea preliminară, investigarea și luarea deciziilor. Prevederile respective reglementează inițierea procedurii de examinare, care poate fi la plângerea unei persoane vizate sau din oficiu (art. 77), etapele procedurii de examinare, care sunt examinarea preliminară și/sau investigarea (art. 78), depunerea plângerii (art. 79), examinarea preliminară a plângerii (art. 80), investigația, care poate fi în baza plângerii sau din oficiu (art. 81), respectarea confidențialității (art. 82), emiterea și comunicarea deciziilor (art. 83), executarea deciziilor Centrului (art. 84).

Unele din prevederile respective sunt similare prevederilor de reglementare a controlului de stat al activității de întreprinzător (investigația din oficiu, care se face printr-o dispoziție motivată, delegația de efectuare a investigației cu ieșirea la fața locului, termenul de efectuare a investigației), alte prevederi sunt similare prevederilor procesuale contravenționale sau penale (Centrul poate solicita un mandat judecătoresc, mandatul judecătoresc poate fi atacat cu recurs la Curtea de Apel Chișinău, dreptul de a fi asistat de un avocat,) și pot fi calificate ca înfăptuirea justiției de către Centru - examinarea plângerii, investigarea și sancționarea. Deci, pe de o parte, Centru poate fi calificat ca organ de control și acesta trebuie să activeze în baza Legii 131/2012, pe de altă parte, Centru va efectua atribuții similare cu ale organelor de ocrotire a normelor de drept cum ar fi poliția, procuratura și instanța de judecată. Menționează, că Regulamentul 2016/679 nu conține așa prevederi cum sunt expuse la art. 77-84. Totodată, Constituția prevede că justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești (art. 114).

Consideră, că reieșind din mărimea amenzilor prevăzute la art. 87, așa prevederi procesuale expuse la general nu trebuie să se regăsească în acest proiect iar activitățile de investigație a inspectorilor de protecție a datelor, deciziile Centrului trebuie să fie reglementate de Codul contravențional sau Codul de procedură penală, după caz. Aceste acte normative stabilesc norme detaliate, care asigură respectarea drepturilor și libertăților persoanelor supuse investigării. Remarcă, că prevederile art. 83 (condiții generale pentru impunerea amenzilor administrative) din Regulamentul 2016/679 stabilesc, că *exercitarea de către autoritatea de supraveghere a competențelor sale în temeiul prezentului articol are loc cu condiția existenței unor garanții procedurale adecvate în conformitate cu dreptul Uniunii și cu dreptul intern, inclusiv căi de atac judiciare eficiente și dreptul la un proces echitabil* (alin. (8)). Consideră, că garanții procedurale adecvate în conformitate cu dreptul Uniunii și cu dreptul intern, inclusiv căi de atac judiciare eficiente și dreptul la un proces echitabil nu pot fi oferite de prevederile generale ale art. 77-84 din proiect, dar de Codul administrativ sau Codul procesual penal, după caz.

Prevederile alin. (3) al art.84 din proiect stabilesc, că în partea încasării amenzilor aplicate, deciziile Centrului se execută în conformitate cu procedura de executare a creanțelor bănești bazată pe dispoziții de drept public, aprobată de Guvern. Aceste norme ridică semne de întrebare și necesită a fi argumentate.

Prevederile alin. (2) al art.86 din proiect stabilesc, că *în funcție de circumstanțele fiecărui caz în parte, amenzile sunt impuse în completarea sau în locul măsurilor menționate la art. 60 alin. (2) lit. a)-h) și j). În cazul unei încălcări minore sau în cazul în care amenda susceptibilă de a fi aplicată ar constitui o sarcină disproporționată pentru o persoană fizică, poate fi emis un avertisment în locul unei amenzi*. Deci, persoana fizică, în cazul în care amenda susceptibilă de a fi aplicată ar constitui o sarcină disproporționată, poate fi eliberată de la sancționarea prin aplicarea amenzii, iar persoana juridică în astfel de cazuri va fi sancționată cu amendă, fapt ce contravine principiului egalității în fața legii. Totodată, astfel de prevederi pot crea situații de coruptibilitate. Prevederile art. 86 (Condiții generale pentru aplicarea amenzilor) și art. 87 (Încălcările pasibile de amendă) din proiect transpun prevederile art. 83 din Regulamentul 2016/679 (Condiții generale

pentru impunerea amenzilor administrative). Prevederile art. 83 din Regulamentul 2016/679 stabilesc, că *în cazul în care un operator sau o persoană imputernicită de operator încalcă în mod intenționat sau din neglijență, pentru aceeași operațiune de prelucrare sau pentru operațiuni de prelucrare conexe, mai multe dispoziții din prezentul regulament, cuantumul total al amenzii administrative nu poate depăși suma prevăzută pentru cea mai gravă încălcare*. Prevederile respective sunt transpuse prin alin. (3) al art. 86 din proiect. Reieșind din prevederile respective, cadrul legal trebuie să prevadă diferite mărimi de sancțiuni pentru acțiuni/inacțiuni concrete. Stabilirea în art. 87 a mărimii sancțiunii până la 2 000 000 lei sau, în cazul unei întreprinderi, până la 2% din cifra totală de afaceri este doar un indicator/plafon general și în baza acestui indicator este necesar de a stabili mărimea sancțiunilor pentru contravenții concrete în domeniul respectiv. În caz contrar se va lăsa o marjă destul de mare pentru stabilirea mărimii sancțiunii. Menționează, că la nivel de proiect aceste plafoane puteau să nu fie stabilite, deoarece ele se încadrează în plafoanele prevăzute de Regulamentul 2016/679.

Prevederile art.87 din proiect stabilesc aplicarea amenzilor până la 2 000 000 lei sau, în cazul unei întreprinderi, de până la 2% din cifra totală de afaceri realizată în anul anterior sancționării, luându-se în calcul cea mai mare valoare. În cazul stabilirii unor mărimi a amenzii în limitele respective, ele pot să fie de sute de mii de lei și chiar mai mari și astfel de sancțiuni trebuie să fie stabilite și aplicate de instanța de judecată în baza unui proces judiciar conform legislației procesuale. A relatat, că Codul contravențional prevede amenda maximală de 75 000 lei pentru persoanele fizice și persoanele juridice, iar Codul penal prevede amenda maximală de 150 000 lei pentru persoanele fizice (în unele cazuri 1 000 000 lei) și 3 000 000 lei pentru persoanele juridice. Respectiv, plafonul mărimii amenzii prevăzut la art. 87 este disproporționat de mare cu mărimea amenzilor stabilită de Codul contravențional. Totodată, dacă se intenționează de a menține plafonul respectiv, amenzile mai mari de 75 000 lei vor putea fi calificate ca sancțiuni penale.

Concluzii și recomandări: proiectul necesită a fi modificat, fiind luate în considerare recomandările expuse.

dl Victor Kalughin

A relatat că vor fi examinate obiecțiile expertului în contextul definitivării proiectului de lege.

dl Ion Rusu

A menționat că este de acord cu opinia expertului și că se creează o practică vicioasă în privința unor situații ce țin de cuantumul sancțiunilor, pentru că este art.74 prim din Codul Contravențional, care stabilește niște amenzi, dar acum va fi dublă sancționare, pentru că unele cazuri sunt cazuri administrative, intentate în baza Codului administrativ, și tot același caz, sancționat pe cale contravențională. Susține opinia expertului că ar trebui strămutate toate reglementările ce țin de sancționarea persoanelor fizice și juridice, recomandă revizuirea conceptului proiectului de lege.

dl Victor Baci

A propus să fie indicate soluții prin prisma armonizării inclusiv, cu prevederile art. 6 alin.(3) temeiurile prevăzute la lit.c) și e), trebuie prevăzute în legislația RM. Referitor la amenzi relatează că MJ a fost destul de deschis și le-a micșorat de 2 ori și sunt mai mici ca în UE.

dl Nicolae Boțan

A relatat că problema este că se inversează probatoriul, dacă în codul penal, contravențional există prezumția nevinovăției și cel care condamnă trebuie să strângă toate probele și să demonstreze

nevinovăția, se subminează logica la toate garanțiile procesuale și contravenționale. Dacă se dorește să existe aceste 2 proceduri paralele, ele trebuie gândite astfel încât ele să fie interconectate

dna Rodica Marcinschi

A relatat că referitor la transpunerea temeiurilor, scopurilor, Regulamentul prevede că temeiul pentru prelucrare trebuie prevăzut în dreptul intern care se aplică nemijlocit operatorului, Regulamentul deja prevede unde trebuie să fie prevăzută norma dată și astfel se exclude orice obiecție. Referitor la trimiterile propuse către standardele UE, conform mecanismului și metodologiei de armonizare, trimiterile se fac doar la actul nemijlocit. Informează că noi nu asigurăm doar transpunerea Regulamentului UE și se creează cadrul național de asigurare a compatibilității cu Convenția și nu sugerează transpunerea nemijlocită a referințelor la careva documente tehnice ale Comisiei. Referitor la sancțiuni, menționează că în momentul în care RM va deveni membră a UE, vom fi obligați să transpunem mărimea totală a sancțiunilor, la procedura care este preluată de țările candidate, este aceea de a prevedea careva dispoziții tranzitorii, de aplicare a sancțiunilor UE. În mare parte prevederea UE cu privire la sancțiunile aplicate este una obligatorie, nu este opțională și la un moment dat vom fi obligați să transpunem sancțiunile în mărimea și în volumul prevăzut de Regulament. Menționează de asemenea că sancțiunile constituie garanții, în momentul în care vor apărea vor fi întocmite contracte naționale de transfer național al datelor, sunt garanții pentru prelucrarea datelor la nivel național.

dl Victor Ermurachi

A informat că referitor la faptul că Centrul are anumite atribuții de adoptare a unor acte normative, dar conform Regulamentului este menționat că Comisia este împuternicită să adopte acte delegate, relevă despre neconcordanța acestor 2 norme, pentru că dacă se transpune Regulamentul respectiv, Comisia va transpune și alte acte în conformitate cu Regulamentul respectiv și atunci Centrul poate să preia aceste acte.

dna Rodica Marcinschi

A relatat că este corect că Centrul va prelua aceste acte și le va transpune în documentele sale.

dl Victor Ermurachi

A informat că este Comisia UE, care este abilitată conform acestui Regulament să adopte anumite acte normative, relatează că cum poate Centrul înainte de Comisie să adopte astfel de acte normative. Reiterează despre necesitatea stabilirii exacte a acestor atribuții de către Centru și Comisie, pentru că Centrul nu poate să adopte acte normative înaintea Comisiei. Referitor la sancțiuni, noi nu ne putem compara, spre exemplu cu Germania, pentru RM aceste sancțiuni sunt mult prea mari, iar Regulamentul UE stabilește plafoane, până la o anumită sumă, recomandă autorilor să studieze practica UE, să se informeze pe cine UE amendează și care este modalitatea de sancționare. Relatează că sancțiunile trebuie ajustate la realitățile RM, în caz contrar pot fi falimentări foarte mulți agenți economici. Totodată trebuie evitate paralelismele.

dl Victor Kalughin

A relatat că se intenționează ca proiectul de lege să fie aprobat de Guvern până la finele anului. Urmează să fie definitivat urmare a avizării repetate și a avizelor mediului de afaceri.

S-a decis: *proiectul se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor (12 – se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor).*